

GİZLİLİĞİ KALDIRILMIŞ DOSYA

Savaş, İklim ve Adalet: Görünmeyen Kurban

Ortadoğu'da Kesişen Krizlerin Ekolojik ve İnsani Anatomisi

Fosil kapitalizmi, militarizm ve toprağa karşı yürütülen savaşın analitik bir incelemesi.

İkiz Krizler: Ortadoğu'nun Sistemik Çöküşü

Ana Argüman

Ortadoğu eş zamanlı ve birbirini besleyen iki yıkım yaşıyor. İklim değişikliği artık çatışmaları alevlendiren yan bir faktör değil, krizin temel itici gücüdür. Doğa ve insan, aynı savaşın farklı cephelerindeki kurbanlardır.

Ölümcül Sarmal

Çatışmalar ekosistemi ve iklimi tahrip ederken, derinleşen iklim krizi (su ve gıda kıtlığı) yeni savaşların zeminini hazırlamaktadır. Bu, kendi kendini besleyen bir yıkım döngüsüdür.

Kırılgan Zemin: Neden Ortadoğu?

Aşırı Isınma

Küresel ortalamanın 2 katı ısınma hızı.
Yüzyıl sonu tahmini: +4°C.

Su Stresi

Bölge nüfusunun %60'ından fazlası yüksek su stresi altında. Küresel ortalamanın 2 katı. Yağışlarda yarı yarıya düşüş bekleniyor.

Kavurucu Sıcaklar

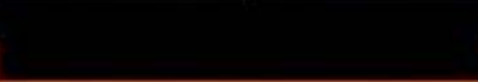
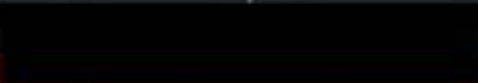
2050'de yılda 80 gün, 2100'de yılda 118 gün ekstrem sıcak hava dalgası tahmini.

Ekonomik Çöküş

Dünya Bankası tahmini: Su kıtlığı nedeniyle 2050'ye kadar bölgesel GSYİH'de %6 ila 14 arası düşüş.

KRİTİK BULGU: Savaş, halihazırda çökmek üzere olan bu ekosistemi uyum sağlama şansından tamamen mahrum bırakmaktadır.

Savaş Makinesinin Karbon İştahı

	Mikro Kıyaslama 1 Adet F-35 Jetinin 1 Saatlik Uçuşu	 > Ortalama bir insanın yıllık karbon salınımı	
	Bölgesel Kıyaslama İsrail-Gazze Çatışması (İlk 15 Ay)	 1.9 Milyon Metrik Ton CO ₂	> 36 ülkenin yıllık emisyonu
	Makro Kıyaslama Gazze'nin Yeniden İnşa Bedeli	 32 Milyon Metrik Ton CO ₂	> 102 ülkenin yıllık emisyonu

Savaş endüstrisi, kendi yarattığı yıkımı yeniden inşa ederken bile gezegeni geri dönülemez şekilde zehirlemeye devam eder

SİSTEMİK GÖNÜŞ

Büyük Kör Nokta: İklim Hukukunun Askeri Muafiyeti

Hukuki Boşluk

1997 Kyoto ve 2015 Paris İklim Anlaşması'nda orduların emisyon bildirmesi "ulusal güvenlik" gerekçesiyle zorunlu tutulmamıştır.

Finansal Tezat (2024)

Dünya genelinde küresel askeri harcamalar 2.7 Trilyon Dolar ile tüm zamanların rekorunu kırmıştır.

Sistemik Gerçek

Eğer dünya orduları tek bir ülke olsaydı, Rusya'yı bile geride bırakarak dünyanın en büyük 4. karbon kirleticisi olurdu.

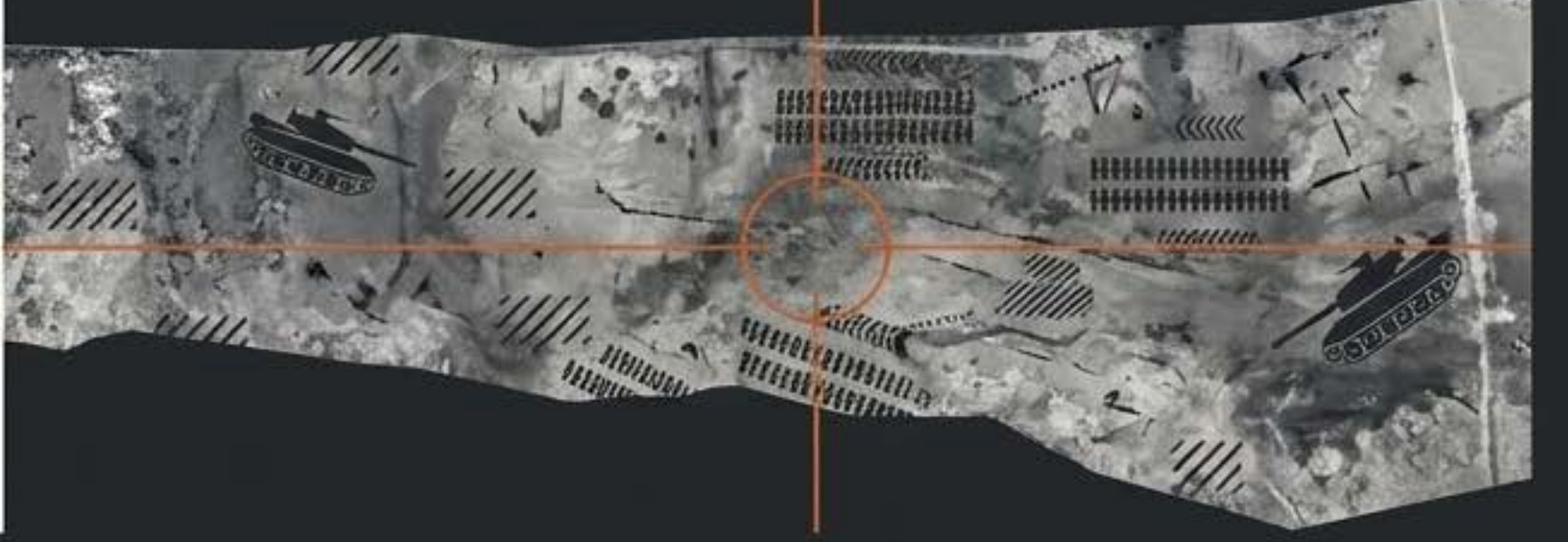
Büyük enerji şirketleri hesap verirken, en büyük fosil tüketicileri olan ordular iklim hedeflerinden tamamen muaf tutuluyor. Hükümetler ölçmedikleri şeyi yönetemezler.

Ekokırım (Ecocide): Toprağa Karşı Savaş

Öncesi

Sonrası

Kasıtlı Yıkım

Temmuz 2025 itibarıyla Gazze Şeridi'ndeki tarım arazilerinin %86'sı hasar gördü veya erişilemez durumda. Toplamda 2.000'den fazla tarımsal alan yok edildi.

Karbon Yutağı Kaybı

Sökülen ağaçlar ve tarlalar sadece gıda egemenliğini değil, toprağın CO₂'yi absorbe eden tampon işlevini de yok ederek çölleşmeyi geri dönülemez biçimde hızlandırıyor.

KAVRAMSAL TANIM

Ekokırım (Ecocide):

Çevreye yaygın, uzun vadeli ve ağır zarar verme suçu. Uluslararası hukukta (Roma Statüsü) savaş suçu olarak tanınması talep edilen sistematik doğa katliamı.

Suyun Silahlaştırılması ve Yavaş Şiddet

1. Taktiksel Abluka

Yakıt ablukası ve altyapı bombardımanı. Gazze'deki 84 kanalizasyon istasyonundan 73'ünün yıkılması.

2. Sistemin Çöküşü

Günde 130.000 metreküp arıtılmamış kanalizasyonun toprağa ve doğrudan Akdeniz'e deşarj edilmesi.

3. Yavaş Şiddet

Kurşun, cıva ve uranyum gibi ağır metallerin yer altı sularını zehirlemesi. Nesiller boyu sürecek kalıcı kirlilik.

4. Sınır Aşan Yıkım

Zehirli atık suların Akdeniz akıntılarıyla Mısır kıyılarına ulaşması.
Ekolojik yıkım pasaport sormaz.

Asimetrik Yıkım Bilançosu: Faturayı Kim Ödüyor?

	Sermaye ve Ataerki (Rantı Toplayanlar / Kaçabilenler)	Halklar ve Doğa (Bedeli Ödeyenler / Kalanlar)
Sınıf	Silah ve petrol şirketleri kâr rekorları kırar. Sermaye, iklim krizinden ve savaştan uzak güvenli bölgelere kaçır.	Yoksul halklar evi, tarlası ve sağlığı yok edilmiş zehirli topraklarda kalmaya mahkum edilir.
Cinsiyet	Karar alıcı mekanizmalar, savaş ekonomisi ve askeri planlama tamamen eril/militarist bir tekeldedir.	Temiz su ve gıda arayışı, göç yollarındaki cinsel şiddet riski ve bakım emeği kadınların omuzlarına yüklenir.
Ekonomi	'Enerji güvenliği' bahanesiyle yeşil dönüşüm rafa kalkar, fosil yakıtlara ve kömüre yatırım artar.	Tarıma dayalı geçinen mülteciler, toprağın zehirlenmesi ve kuraklıkla tek geçim kaynaklarını kaybeder.

Ekofeminist Perspektif: [REDACTED] Şiddetin Kesişim Noktası

Artan Risk ve Mesafe

Kuruyan kaynaklar nedeniyle su ve yakacak odun bulmak için kat edilen mesafeler uzuyor. Çatışma ve göç yollarında **cinsel şiddet raporlarında %50 artış** görüldü.

Ekonomik Çöküş

Lübnan'daki Suriyeli mülteci kadınların **%50**' si tarımda çalışıyor. Isı dalgaları nehirleri kurutunca, tek hane reisi olan bu kadınlar yegane geçim kaynaklarını tamamen kaybetti.

Katlanınan Bakım Emeği

Savaşın yarattığı engellilik, kronik hastalıklar ve çöken sağlık altyapısı, aile içindeki **"bakım emeğini"** üstlenen kadınların yükünü asimetric biçimde katlıyor.

Küresel Dalga Etkisi: Bölgesel Savaş, Gezegensel Kriz

ORTADOĞU

İklim Mülteciliği

İnsanlar sadece bombalardan değil, yaşanamaz hale gelen "kavrulmuş" ve zehirlenmiş doğadan kaçıyor. 2024 itibarıyla 123 milyon zorla yerinden edilmiş insan.

Enerji Piyasaları ve Fosil Rönesansı

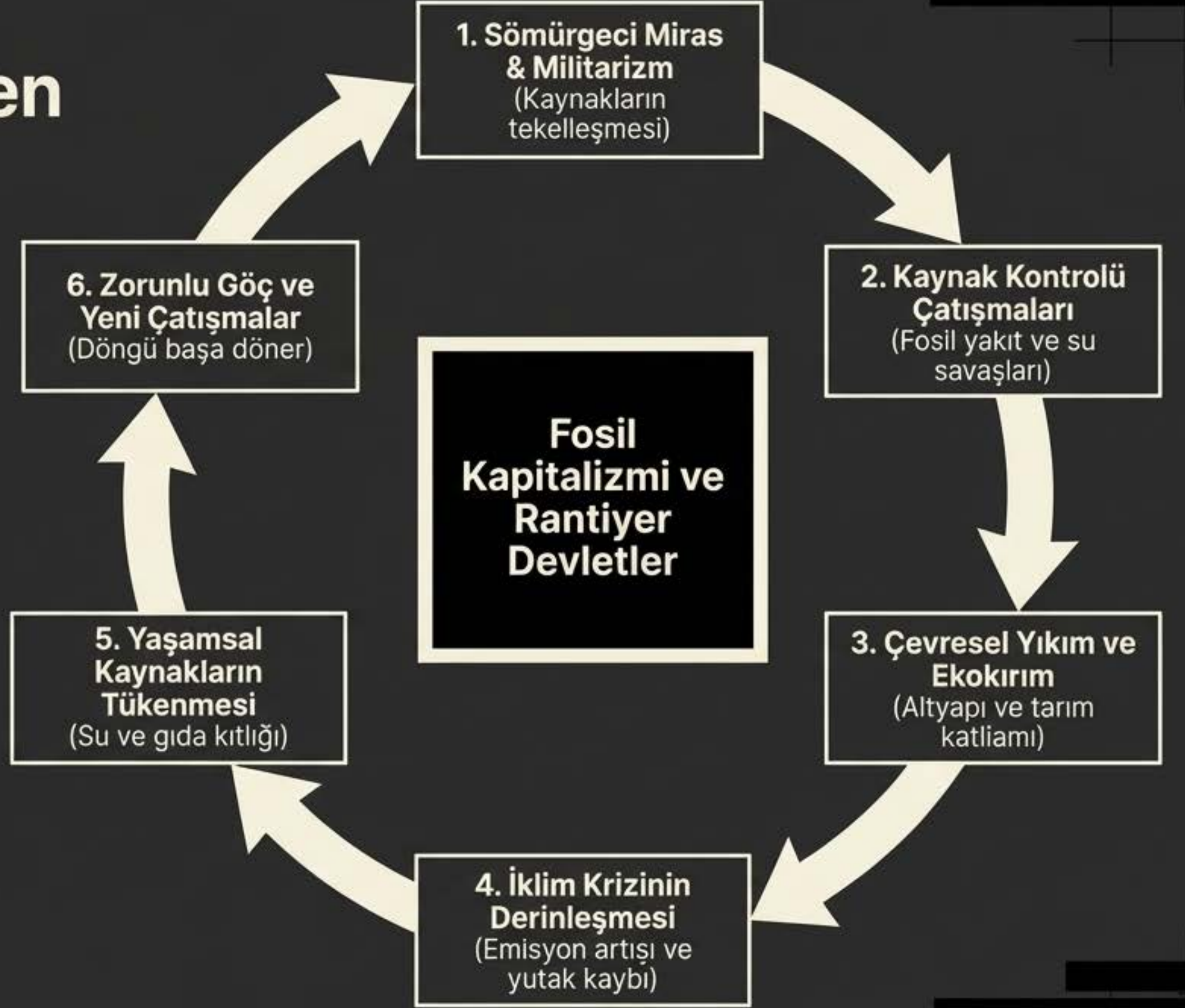
Bölgesel gerginlikler petrol fiyatlarını anında sıçratır (son dönemde %25 artış). Enerji arzı endişesi, küresel yeşil dönüşümü durdurup kömür ve gazı hızlandırır.

Diplomatik Çöküş

İsrail ve Lübnan arasındaki paylaşımlı doğal gaz ve yenilenebilir enerji projeleri gibi hayati önem taşıyan sınır ötesi iklim işbirlikleri savaşla birlikte tamamen rafa kalktı.

SYSTEMIC FAILURE

Yapışık Krizler: İklim-Çatışma-Yerinden Edilme Sarmalı

KRİTİK BAKIŞ:

İklim krizini salt bir 'teknik' veya 'güvenlik' sorunu olarak okumak, asıl sorumluları gizler. Bu döngünün motoru fosil kapitalizmdir.

Adalet İçin Yeni Çerçeve: Ekososyalist ve Feminist Dönüşüm

Ateşkes yeterli değildir; çözüm ekolojik ve sosyal adalettir.

1. Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik

Askeri karbon emisyonları derhal uluslararası raporlama (Paris Antlaşması) ve kısıtlama kapsamına alınmalıdır. Askeri muafiyetler kaldırılmalıdır.

2. Hukuki Tanıma

'Ekokırım' (Ecocide), sadece bir çevre sorunu değil, Roma Statüsü'nde yargılanan tam teşekküllü bir savaş suçu olarak kabul edilmelidir.

3. Bütçe Kaydırması

Küresel askeri harcamalara ayrılan 2.7 Trilyon Dolar, fosil yakıtlardan çıkışa, iklim onarımına ve iklim mağdurlarının tazminine aktarılmalıdır.

4. Kesişimsel Politika

İklim ve barış politikaları; sermayenin değil, mültecilerin, topraksız köylülerin ve bakım emeğini sırtlayan kadınların (ekofeminizm) deneyimlerini merkeze alarak yazılmalıdır.

Adalet Olmadan Ekoloji Olamaz

Doğaya karşı savaş, insana karşı savaştır; insana karşı savaş ise doğanın katlidir.

Savaşın toplumsal bir ekoloji sorunu olduğunu, iklim krizinin ise siyasi bir güç sorunu olduğunu kabul etmeden gerçek bir çözüm üretilemez. Küresel iklim adaleti, bölgesel barış mücadelesinden ayrı düşünülemez. Ateşkes sadece bir başlangıçtır; asıl hedef ekolojik onarımdır.